

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc după tariful
la administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR, ION MONTANI.

2 Lei ex.

Abonamente:
pe un an . 520 Lei
pe 1/2 an . 260 Lei
pe 1/4 an . 130 Lei

2 Lei ex.

Finanța Internațională

Arad, 21 August

A fost odată — înainte de război — în afară de puterea financiară a statelor mari, un grup de capitaliști particulari, cari, aveau o oarecare influență asupra fluctuațiilor economice și financiare din cele două continente.

Aceia cari erau numiți pe atunci în mod așa de decent și de respectuos „marele finanțier” lucrau în marginea unei activități care nu depășea corectitudinea comercială. Și, mai ales, ei lucrau în sfera de interese ale statelor respective și, în nici-un caz, nu-și permiteau să contrazică aceste interese. Niciodată n'au avut curajul să se amestece în politica statelor sau se lupte împotriva lor ca dela putere la putere.

Pe vremea aceea statele mici găseau oricând sprijin financiar prin operațiuni cinstite cari asigurau „mărei finanțier” un profit rezonabil fără a avea de a face cu politica, fie ea și economică a vreunei țări.

Războiul, care a răsturnat toate noțiunile, a transformat puterea care conlucra la propășirea economică universală într-o uriașă organizație de speculă, denumită „finanța internațională” fiindcă n'are patrie, și n'are nici un fel de altă considerație decât propriul său interes. Marea putere, instanța superioară care este, în teorie, liga națiunilor, este, în realitate, practică de actualul grup de bancheri internaționali.

Istoria frământărilor noastre zile va înregistra în paginile ei, odată cu Conferința dela Londra, numele dlor Herriot, Macdonald, Theunis și Marx, ca aceia cari au contribuit a sălta omenirea, cu un pas înainte, spre pace. Dar aceiași cronicari de mai târziu, vor adăoga: Meritul acestor oameni politici este însă cu enorm de mult mai mare, prin faptul că au reușit să convingă o altă putere, mai mare decât Franța, mai mare decât Germania, sau Anglia sau America, mai mare decât acestea toate la un loc. Această putere, fără seamăn, care dicta în omenire, era finanța internațională, o forță irezistibilă quasi-occultă a unui grup de bancheri de diferite neamuri, care ar putea fi numită „Internaționala Albă” în opoziție cu tirania „Internaționalei Roșii” dela Moscova.

Așa se va scrie Istoria. Războiul ne-a adus, pe lângă toate suferințele și nenorocirile cunoscute, o nouă pacoste. Nenorocirea unora este fericirea altora, — această lege care guvernează societățile omenești a scos la suprafața valmășagului pe un Hugo Stinnes, pe un Bazil Zaharoff, pe marii potențai americani în cap cu Morgan. Ridicați, prin concepțiunea lor egoistă, deasupra ideii de patrie și a sentimentelor ce ea inspiră, acești oameni — parca în ciuda luptei ce se duce împotriva tiraniei roșii — se adună, separat, împrejurul unei mese verzi și joacă destinele țărilor și ale neamurilor cu ajutorul simplului resort al nefericitei puteri a banului.

E destul ca zece sau doisprezece bancheri să se întâlnească la un loc pentru ca globul terestru întreg să tremure. Un capriciu al unuia din ei poate nenoroci o țară mai slabă, poate schimba un regim, poate deslănțui un război, iar încrederea în

ei înșiși e așa de mare, încât sunt siguri că toți la un loc pot prăbuși, la oră fixă, guvernele tuturor țărilor, ca să le conducă apoi prin procuriști.

Nu sunt exagerări toate acestea... Sunt îndeobște cunoscute isprăvile și aventurile lui Hugo Stinnes, care printr'un concurs de împrejurări anormale, a făcut să dezerteze din Germania capitaluri trecute în posesiunea sa și cari însumau aproape toată averea particulară a fostei împărății. E cunoscută olimpiada figură a lui Bazil Zaharoff care a refuzat cu dispreț coroana Albaniei ca și președinția republicii grecești.

În ajunul Conferinței lumea se întreba, dacă acești dictatori ai omenirii vor putea fi înfrânți. Se aștepta cu nerăbdare să se vadă dacă reprezentanții marilor puteri vor face astfel ca în hotărârile bancherilor să intre și alte considerațiuni decât interesele lor de speculă cari, de le-ar fi dictat că mai au ceva de câștigat, ar fi prelungit haosul.

Nu se poate ști ce s'a petrecut în ședințele intime sau în cele complementare și neoficiale ale Conferinței. Dar triumful se pare că nu este al bancherilor. După reiese din protocoalele încheiate, Franța nu va da pe mâna bancherilor gajurile la cari are drept pentru datoria Germaniei. Conferința hotărâtă cu bancherii, despre care vo, bește Herriot, are de scop numai fixarea detaliilor.

Nici nu se putea concepe o victorie a internaționalei financiare. Pe lângă că ea ar fi sdruncinat societatea organizată și ar fi dat o armă mai mult Internaționalei Roșii, dar o înțelegere la baza căreia stă egoismul și lăcomia nu putea duce la o pace reală. Baza morală necesară oricărei așezări temeinice, ar fi lipsit unui aranjament dictat de finanța internațională.

Iată marea merit al bărbatilor cari au reprezentat țările aliate la Londra: înfrângerea celei mai mari puteri mondiale, a trustului capitalurilor imense „agonisite” în zăpăceala războiului. Consecințele vor fi bogate. În primul rând, trustul nu va mai putea pescui în apă turburată. În situația lămurită creată de așezarea păcii, reduce la minimum. Iar din faptul că îndeletnicirea exclusivă a „internaționalei albe” de a secătui statele mai mari și mai bogate, va fi paralelizată, statele mici, printre cari și România, vor avea de câștigat. Capitalurile trustului, devenite disponibile, vor fi silite să se plaseze, cu decență și cu un profit ontabil, în toate țările.

Alianța franco-jugoslavă

Ziarul „Vremea” află că tratative pentru încheierea unei alianțe defensive între Franța și Jugoslavia pot fi socotite ca terminate. Proiectul tratatului este analog convenției franco-cesoslavoce. El garantează menținerea situației în Balcani și în Europa centrală, așa cum a fost fixată prin tratatele de pace.

Termenul alianței este de cinci ani. Cercurile oficiale atribuie o deosebit de mare importanță acestei alianțe care va întări situația Jugoslaviei în politica internațională, întărind totodată și Mica Antantă. Semnarea tratatului va avea loc la Paris în cursul lunii Septembrie. După serbare regele Alexandru va face o vizită oficială președintelui Doumergue.

NOTE

„Cartea Românească”

Arad, 21 Aug.

Inițiată la București, îndată ce acest oraș, pe care l'am dori întreg al nostru, a ajuns Capitala României tuturor Românilor, marea casă de editură „Cartea Românească” a fost primită, la început, cu o extremă ostilitate de către o parte a presei bucureștene, presă „inspirată” de unele cercuri cari doreau să exploateze netulburate biruințele românești și să ajungă stăpâne absolute ale tiparului din România întregită.

„Cartea Românească” ee anunța atunci ca una din primele biruințe românești ale inițiativei românești, între nouile granițe românești. Era deci firesc să fie primită cu o așa de acra și sgomotoasă ostilitate.

De atunci a trecut vreme. „Cartea Românească” a înfruntat biruitoare, concurență îndârjită și dușmăniile neîmpăcate, îndeplinind un covârșitor rol cultural.

La început se credea că această uriașă întreprindere, prin capitalul neobicinuit la noi, cu care lua frînța, va tăia posibilitatea altor inițiativ. Și n'a fost așa... „Cartea Românească” a dat un uriaș imbold întreprinderilor editoriale din țara noastră; a atras luarea aminte spre problema cărții românești.

Dacă „Cartea Românească” n'ar fi luat ființă așa cum a luat; dacă nu s'ar fi făcut atâtea valvă în jurul inițiativii acestei case de editură cum s'a făcut, cine știe dacă am număra astăzi atâtea excelente case noi de editură în cuprinsul țării noastre!

„Cartea Românească”, prin inițiativa ei, a isbit interese, a deschis ochi, a arătat drumuri...

Și, dacă am uita cu totul edițiile frumoase ale clasicilor noștri și cărțile nou ale noilor veniți în republica literelor românești, editate de această harnică editură, și am rămânea numai la imboldul fecund ce l'a dat întreprinderilor editoriale românești, această „Carte Românească”, — ar fi destul, pentru că să-i aducem toate elogiile noastre. (Z)

Larousse și geografia

„Revue de Hongrie” relevă cum „Micul Larousse”, tipărit în editura marelui enciclopedii franceze, publică harta Europei conținând o Ungarie cu frontiere mult mai largi de cât cele fixate prin tratatul de pace. Între alte multe orașe ce sânt în Jugoslavia și Cehoslovacia, se trece dela noi și Aradul ca aparținând Ungurilor. Cunoscuta revistă ungurească se supără de această necunoștință a geografiei de către casa de editură franceză și prognosticează că probabil aceste vor fi hotarele Ungariei într'un viitor apropiat. Amicii noștri francezi au vrut, probabil, să fie agreabili ungurilor, dar n'au reușit. Mai relevăm încă una: numele orașelor din Transilvania sunt trecute în Larousse cu vechile nume ungurești. Din parte-ne regretăm sincer aceste lipsuri de sigur involuntare ale celebrei publicații franceze.

Lupta din sânul partidului sășesc

„Viitorul” scrie: În lăuntru partidului sas se da actualmente o aprigă luptă între fracțiunea condusă de d. dr. Hans Otto Roth, care e partizanul unei politici conciliante față de români și între fracțiunea deputatului Brandsch, care înțelege să ducă o luptă îndârjită, îndreptată în aparență contra guvernului, dar în realitate urmând cu persistență ideea pangermanismului.

Dela sine înțeles, că d. Brandsch este susținut de toată presa soviniștă maghiară și întreține el însuși o presă a cărei atitudine este o continuă sfidare față de români. Care dintre fracțiunile partidului sas va învinge, aceasta se va vedea mai târziu. În ori ce caz însă, este sigur că noi vom învinge; românii nu se vor lăsa intimidați de amenin-

țări și de apelul la streini ce constituie baza programului dlui Brandsch.

O cooperare a autorităților române cu cele bulgare

Ziarul oficial bulgar „Slovo” din Sofia anunță că între guvernul român și cel bulgar s'a făcut o înțelegere, spre a se împiedica depozitarea munițiilor, pe care bolșevicii ruși o practică pe coastele Mării Negre.

Din București s'au dat ordine flotei române de poliție maritimă să ia contact cu autoritățile bulgare spre a stabili măsurile de luat în acest scop.

Au sosit în portul Burgas trei vase de război românești cu un echipaj de 64 oameni cari au luat imediat contact cu autoritățile bulgare.

ANCHETELE NOASTRE

Svonuri false

Ce se petrece la Hălmagiu?

— Dela trimisul nostru special —

Hălmagiu, 21 August

Hălmagiul, centru de plasă și târg în defileul Crișului-Alb, sub Cucurbeta și Găina din Munții Apuseni, cu populație neaoș românească, dar prea săracă în mediul imenselor bogății de masive păduroase din județul nostru, Hălmagiu, a ajuns iarăși vestit. Ceeace-l ridică acum din apatia liniște provinciale, nu mai este încăpătânarea dărză în luptele naționale, ci fama lui se brodează pe cadrul sugestiv al romantismului de codru. S'odăduț totu la Hălmagiu!

Am plecat acolo, ca să vă relatez adevărata stare a lucrurilor.

O atmosferă imposibilă

Ajuns în comună seara, pe la orele nouă, mă uimește muțenia străzilor iluminate ca niciodată dela războiul încoace, obloanele trase, patrule de jandarmi și soldați, o atmosferă, ce întindează și nu prevestește a bine. Dau să intru acasă. Nimeni prin curte, nici un semn de viață în casă. Hola, ho!, hola, ho!, îmi încerc plămânii, de sub poartă. Sunetul se răspândește prelung, a pustiu. Nimic nu răspunde.

Dau busna în coridor, unde o lampă de petrol se luptă sfioasă cu întunerecul și — drăcia dracului! — mă trezesc fixat de gura unui revolver! Chem pe nume — și abia sânt recunoscut.

E interesantă psihologia maselor, m'am mai întâlnit odată cu acest curios fenomen al tulburării sufletesti, tot aici, în primele zile ale revoluției. Cași acum și atunci, când mi'ntorceam acasă din încredințarea Consiliului Național, am întâmpinat aceeași primire.

Ne dăm în vorbă și constat, că aici toată lumea și-a pierdut echilibrul sufletesc. Vestii fantastice fără sâmbure de adevăr se răspândeau cu înalta incendiului până în cele

mai îndepărtate comune, pentru că aceleași vesti să revină confuze ca noii subiecte de combinații. Copii, moșnegi, femei, bărbați, toți știu să povestească câteva isprăvi de ale bandiților, auzite totdeauna dela al treilea, care niciodată nu e deznănt. De-alungul drumului, pe poteci, prin cucuruzi și tufisuri, au fost zăriți bandiți, noaptea, ca și'n ziua mare. Dela una, până la optsute: când înbrăcați în haine albe, când în mantale cătănești; când cu puști, granate și mitraliere, când cu cuțite se plimbă nesupărați acești cavaleri romantici, în ciuda patrulelor.

Opera nefastă a anumitei prese

Presă ungurească din Arad născocescă de pură fantazie cele mai multe știri alarmante.

A trecut un căne noaptea prin curte, stăpânul ascuns în podul grajdului dacă are armă, trage. Aud vecinii, se alarmează patrulele și a douăzi presa lor din Arad inventează un „non atac”. O află încă în aceea zi țargoveștii și apoi se răspândește ca fapt împlinit, — că „doar” și gazetele or scris”. Ce sfântă este slova tipărită pentru cece au crescut în tradiția slovei tipărite din creșlov.

Riporterii numitelor gazete sunt așa de repede și bine informați, încât ai crede, că se află în intime legături cu înșii șefii bandei. Se ferece însă să amintească nume de pe aici, și aproape totdeauna inventează nume fictive. Și așa se înabută lumea cu apă rece. Opera de răscălire a sufletelor și ațutare a patimilor, otrăvitoare, dar dulce cași păcatul.

Căci minciuna, întocmai ca narcoticele, e mai căutată decât adevărul și apa răcoritoare.

FOILETON

Celei moarte

... Acum — când nu mai știi că te-am mințit — Când soarele îți moare'n asfințit — Și n'am să te mai întâlnesc vreodată Căci moartea-ți stinge cel din urmă vis — Iți scriu că sufletul ce te-a ucis — Scrisoarea cea din urmă — adevărată...

... Da! ... te-am mințit și am privit văzând Cum cazi buș visul tău însângărat; Și te-am văzut — ca lebăda — curată — Pe drumul meu de aur, tremurând! ... Da! te-am mințit — cum, — poți C'am să le'mint cu-aceiași nepăsare Pe câte-am să le întâlnesc sub zare Pe câte-au să mă 'ntrebe de-unde [viu! ...

... Da! te-am mințit și te-am ucis [răzând Că te-am iubit cu-adânca lăcomie — Cu care beduinul în pustie, Imbrățișează Sfînxul, tremurând!

Final

Scrisoarea ta din urmă — mi-a ucis Cu glasul funerar din orice rând Serbarile din suflet și din gând Și azi, pe mine-s domn, ca peste — abis ...

— Azi când mai recitesc Păgâne slove scrise cu otravă Durerile ca șerpi 'n mine cresc — Și văd cum sui — reînflorind în slavă! CONST. GORAN.

Evoluția genurilor literare

Paralel cu evoluția organizării psihice a sufletului primitiv evoluează și genurile literare. În starea de sălbăcie oamenii erau împărțiți foarte rari pe întreaga suprafață pământului și raporturi nu existau decât în familie. Lumea însă crește mereu în număr, suprafața pământului și condițiunile de trai descreșc proporțional, lupta pentru existență începe prin concurență, sentimentele devin din ce în ce mai complicate, apare răutatea în relațiile dintre oameni, aceștia se grupează pentru apărarea nevoilor comune, formând societățile și apoi state. Statele își fac

concurență și intră în raporturi unele cu altele. Când nu se înțeleg se ivesc conflicte raporturile se răcesc și încep războaiele. Războaiele implică cer o pregătire morală și materială. În consecință s'a născut *genul retoric* care desăvârșește pregătirea morală, și având ca scop întreținerea războiului. După război se simte nevoia de a aminti viitorului cele întâmplate în trecut, iată *genul istoric*, care împlinește acest lucru. La început fără mare importanță și bazat pe simple amintiri și afirmațiuni superficiale, devine științific controlându-se prin argumente și probe. În vechime scheletul era procurat de biografia și memorii. Azi ea este departe de imaginație și exagerările de altă dată ci are ca izvoare: izvoarele istoriei, cronicile, epigrafiile, numismatica, arheologia etc. El poate fi comparat cu *genul dramatic* în forma primitivă, deosebindu-se prin forma acestuia, de știință. *Genul retoric* a fost și este o necesitate în toate ocaziunile, în război, în luptele politice, în ciocnirile sociale, etc., care îl posedă fără nici o excepție, pentru că nu poate exista război, politică, lupte sociale fără discursuri. De aceea *genul retoric* capătă mai multe forme, după ocaziunile cari fac apel la el.

Romanul, care deși destul de vechi ca origină, totuși se remarcă foarte târziu fiind eclipsat până aci de *genul dramatic*. Este *genul epic* în proză, și poate avea ca su-

Mica publicitate

SCRIITOR sau DACTILOGRAFA află aplicare momentană în biroul dlui avocat Dr. Iustin Petruțiu Arad.

PIETRI pentru MOARA de calitate superioară să afli cu prețuri moderate în depozit la Silviu Moldovan, Halmagiu jud. Arad.

MASINA de tesut și tors lână, de vânzare la Ioan Cuvinean, Micăla-veche. La moara Mureșului.

BUCATAREASĂ caută post la familie română. A fiert ani de-a rândul la case mari în București. Adresa la administrația ziarului.

Gheorghe Lehoczky

vinde în măcelăria și cârnăria nou aranjată din **Str. Unirea (Fabian-u.) 13, începând de Sâmbătă dimineața** carne de prima calitate de: **porc, vită și vițel**, precum și tot soiul de **cărnășării gustoase** pe lângă un serviciu prompt.

OXIGEN

Instalațiuni complete la suduri cu autogen, părți constitutive și materiale, livrare cu prețurile și condițiile cele mai avantajoase ab magazie.

Prima Soc. An. Pt. Industria Oxigenului și Altor Gaze, din Arad. :: Livrăm oxigen prompt.

Invenție senzațională!!

Prin care Onor. Public va fi scutit de enormele pagube cauzate din spargerea articolelor de lux, menajerie și fabricale în industriale din sticlă, porcelan, faiance, marmură și alte materii similare; acestea putându-se lipi și repara artistic cu un preț derisoriu, pe lângă garanția completă în atelierul „STANDARD”, Strada Soarelui (Zoltan-utca) Nr. 3.

Reconstituim obiectele sparte garantând în aceeași timp soliditatea lor originală, obiectele în același condițiuni întrebuinate ca înainte, rezistând la lichiduri reci și calde.

Prețul unui pachet de „Chit Patent” Lei 30.

Tot la această întreprindere „Standard” se primește spre curățire chimică: scoarțe naționale, covoare de Smyrna și Persiane și covoare fabricate, garantând că aceste își vor reprimi culoarea și frumusețea originală, disparând orice murdărie și pete.

Vindem en-gros și detail săpunuri de curățat „Standard”. Orice informațiuni gratuit.

„STANDARD” întreprindere de produse chimice Arad, Str. Soarelui (Zoltan-u.) 3.

Pavozare

și tot soiul de făcut de drumuri primește în cele mai avantajoase condițiuni ori unde întreprinzător de pavozări ARAD, Piața Sitt. SAVA Nr. 6. Palatul sârbesc. :: Preliminare gratuit.

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A. Arad
Adr. telegr.: VAGONASTRA TELEFON: 694 și 900

SECȚIA MOTOARE: Autobuse pentru circulație în orașe, stabiliment de băi, și pentru circulație interurbană. **Camioane** cu transmisie prin cardan, sau lanțuri. (Incărcătură 3 tone). — **Automobile cisterne** pentru transporturi de ulei, benzină și petrol. Capacitatea 3550 litri. **Motoare de benzină** de 6, 14, 45, 60 și 90 HP. — **Strânguri de precizie** pentru tăierea de ghevinduri Withworth sau milimetrice. Distanțe între vârfuri 1000—1200 și 1600 mm. — **Prese cu excentric** cu cursă de 8 tone. **Piese de automobile** pentru automobile de lux și camioane de orice marcă. — **Piese pentru motoare de benzină** de orice marcă.

Produsele noastre se pot procura cu prețuri originale de fabrică dela magazinele de consignație mai jos notate.

Arad: Intreprindere de Mașini și Automobile str. Alexandri numărul 6. Brașov: „Silvania” Intreprindere Tehnică S. A. Piața Boilor numărul 7. Cernăuți: „Mecano” S. A. Piața Unirii numărul 3. Cluj: Blaga Emil, Piața Ștefan Cel-Mare numărul 9. Lugoj: Schwäbische Zentralbank, Filiale Lugoj. Oradea-Mare: „Economia” S. A. Pt. Comerț și Ind. Piața M. Viteazul 1. Sătmăr: Frații Prinț, Turnătoria de Fier și Fabrică de Mașini Sibiu: Compania Anglo-Americană, Bretter Promenade. Târgu-Mureș: Biró E. Ing. mech. intrepr. tehnică Strada Ștefan-V. 1a/. Timișoara: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorove-gasse 5.

Contabil

se caută pentru Administrația ziarului „TRIBUNA NOUA”. Ofertele sunt a-se adresa în scris împreună cu condițiunile, la Administrația ziarului „Tribuna Nouă” Arad, Bulev. Regina Maria Nr. 12, (la dreapta, în curte).

Insertii se primesc la Administrația ziarului.

No. G. 729/1924.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor judecătoresc pe baza deciziei judecătorești de ocol Arad, No. G. 729/1924, în favoarea lui Maxim König și comp. Klein și Lázár contra urmăritului pentru suma de Lei 3192 capital. și accesorii, precum și 155 Lei spese stabilite până în prezent, se defig termen de licitație publică pe ziua de 23 August 1924 la orele 3 d. m. în Arad, Strada Colonel Pirici Nr. 3, unde se vor vinde la licitație publică mobile și alte obiecte.

Arad, la 2 August 1924.

Exec. jud. reg.: Gh. Ciupuliga.

Răspândiți Tribuna Nouă!

No. G. 731—1924.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor judecătoresc pe baza deciziei judecătorești de ocol Arad, Nr. G. 731/1924, în favoarea lui Maxim König și comp. Klein și Lázár contra urmăritului pentru suma de Lei 2529-50 capital, precum și 135 Lei spese stabilite până în prezent, se defig termen de licitație publică pe ziua de 23 August 1924 la orele 4 d. m. în Arad, Strada Bucur No. 5, unde se vor vinde la licitație publică mobile și alte obiecte.

Având în vedere că urmăritul locuiește în loc necunoscut, pe baza deciziei de mai sus Dl. Ferdinand Sommer advocat în Arad se numește ca curator de cauză.

Arad, la 2 August 1924.

Exec. jud. reg.: Gh. Ciupuliga.

O cassă de fier

(wertheimiană) ori alt sistem, folosită, căutam spre imediată cumpărare. — Administrația „Tribuna Nouă” Arad.

Singurul cotidian românesc în vestul țării „TRIBUNA NOUA” :: aduce cele mai proaspete știri din țară și din lumea întreagă.

Fantaziile gazetei „Aradi Kozlony”

„Aradi Kozlony” de Dumineca trecută în primaticolul intitulat „Bani, sau viața”, sperie lumea cu ororile „betyarilor”. Mai apoi în corpul gazetei, pe două coloane, aduce patru isprăvi de-ale bandiților din ținutul Halmagiului.

Le-am cercetat la fața locului și iată adevărul:

1. Că preotul Sergiu Feier, din Târnavă, ar fi fost călcat și jefuit de 25 mii lei, — este absolut inexact, pură fantazie.

3. Cazul d-nei vâd. Ionescu — tot așa. S'a tras un foc de armă de către un locatar, atâtă tot.

3. Jaful la drumul mare între Poenar și Strâmba nu se poate ancheta, fiindcă numele de oameni sunt fictive. Nici nu există oameni cu aceste nume pe aici.

4. Cazul cărciumarului din Brotuna nu l-am putut încă ancheta. După spusele unora, cari au auzit dela alții, acesta este cel mai verosimil, dar redus în proporții. I s'a furat beutură, alimente și bani.

Singurul caz mai serios, atacul din Dealul Mare de acum trei săptămâni, despre care s'a scris c'ar fi avut și o victimă, rămâne constatat, dar cu rectificarea, că victimă n'a fost. Nimeni n'a fost rănit măcar.

In orașul Arad zilnic se întâmplă mai multe tâlhării, decât aicea într-un ținut cu 33 comune, în cursul unui an. Vorba unui țărăn din Ciuciu:

„Totdeauna s'or tipat bătierii la câmara altuia, mai după o clisă, mai după o pânză”.

Bandiți și găinari

Poate fi adevărat, că s'a pripăsit prin pădurile de aici o bandă de lotri, cum se zice în partea locului. Se prea poate aici ni trimit o mână criminală contra siguranței statului. Și se vor fi atașat dezertori din armată și nevoiași de pe aici, cari să alimentează, servindu-le și informațiuni totodată.

E de necrezut însă ca aceștia să se coboare până în Halmagiu și să se vâre prin câmpuri după pâine și lapte, ori prin grădini după zarzavat.

In ciuda tuturor eforturilor depuse din partea jandarmeriei și a armatei nu s'a putut descoperi nimic pozitiv.

Situația populației rurale

Realitatea tristă ne-o oferă nu într'at'ă isprăvile bandiților, cât starea sufletească necesită peste măsură a populației sărăcite până la sapă de lemn. Făcând să dispară simptomele maladii prin forța armată, am adăncit numai răul, care poate să izbucnească oricând.

Despre substratul nemulțumirilor, aș vrea să vă scriu ceva. Cu atât mai mult, că aceste rele fiind cunoscute odată, nu mă îndoes, că vor fi ameliorate. D. deputat al cercului, dr. I. Groza, fiul ținutului, care a adus, drept cea mai prețioasă îndreptărire la mandat, tocmai acest fapt, mai apoi tineretă și puterea de muncă, va ști ce este de făcut. Despre aceasta altădată!

Tr. M.

Secuii nu sunt de origină maghiară

Episcopul maghiar din Oradea Mare, membru al Academiei maghiare din Budapesta, a prezentat o lucrare științifică, foarte interesantă, cu privire la originea secuiilor din Ardeal. In lucrarea sa, numitul episcop dovedește că secuii își trag originea dela gepizi și și-au păstrat limba și obiceiurile specifice până în secolul al XIV-lea, când se remarcă primele urme de maghiarizare. Astăzi acest popor este aproape contopit în ungurime.

bicte nu numai fapte întâmplare, ci și din acelea eșite din imaginație însă verosimile. Tot în secolul al XIX-lea ajunge la cea mai mare desvoltare, ridicându-se chiar la preocuparea principală a tuturor scriitorilor.

Cel mai nou gen literar este cel mai didactic. El are menirea de a culege roadele și învățămintele din celelalte și de aceea se cere o erudiție remarcabilă. El pune în punct pe celelalte genuri literare prin coordonarea lor jucând rolul de apostol în arta scrisului. De aceea el a apărut foarte târziu când a fost reclamat de bunul simț pentru a da sfaturi lumii în viața practică și în special a bicii abaterile dela moralitate. Pe rațiunea că a cerut erudiție, există încă popoare care n'au ajuns la el.

Considerând toate cele scrise până aici observăm că toate genurile literare s'au păstrat până în ziua de azi, în ultima lor formă. Unele din ele caracterizând anumite epoci, altele rămânând pe planul al II-lea din al III-lea după cum sunt primite mai bine sau mai rău de scriitori sau de mulțime. Pentru că literatura nu face excepție la legea undulației universale, ea este susceptibilă de orice transformări și poate chiar rupe la un moment dat orice legătură cu trecutul artistic și literar, ceace nu ar surprinde pe nimeni. După cum sdruncinările sociale și războaiele sunt considerate, — în mersul pe nesimțite al progresului civilizației, ca niște pași mult mai mari decât cei normali, așa și în literatură, vedem și vom vedea chiar o transformare radicală, obținând genuri noi, fundamental diferite de cele existente.

1924 Ibașfalau, Matusalem Grig.

Căminurile de ucenici

„Învățământul în teritoriile alipite”

— O întâmpinare —

„Cu titlul de mai sus a apărut în Nrul 6365 al ziarului „Dimineața” un articol, în care autorul inspirat de un om de școală din localitate, fost învățator dar astăzi grație eroismului armatei române — profesor, afirmă că:

1. Orasul Timișoara înființează Cămine de ucenici, cari în primul rând sunt pentru a se putea plasa dascălii dela sate și foști directori, rudeni cu consilierii orașului.

2. Că aceste instituțiuni nu ar da o creștere națională tineretului muncitoresc.

3. Că Primăria pentru a înființa cât mai multe Cămine de ucenici a suprimat alte instituțiuni culturale (grădinele de copii minoritare).

4. Că în Căminele de ucenici ar fi așezați câte 15 ucenici și aceia analfabeti și alte critice tendențioase.

In loc de a răspunde, ar fi trebuit să fac un apel către opiniunea tuturor bunilor români, a tuturor demnitarilor țării, oamenilor de școală și din lumea industrială și comercială, cari au avut ocaziune de a vedea aceste instituțiuni și a le numi cu drept cuvânt singura operă și singurul mijloc, prin care vom putea da posibilitate elementului românesc dela sate să ocupe un loc în industria și comerțul țării și să ia parte la izvoarele bogăției țării. Sunt convis că întreaga suflare românească va răspunde, că cine atacă aceste așezăminte menite a readuce pe români în orașe face o crimă în contra politicii economice a țării.

Căminurile de ucenici din Timișoara au fost vizitate de delegații guvernelor din Iugoslavia și Polonia și ai tuturor orașelor din țară.

Chestiunea căminelor de ucenici e examinată cu mult interes, ca o problemă de cea mai mare importanță de către Ministerul Muncii. Numărul elevilor români în industria și comerțul orașului nostru era înainte de înființarea Căminului de Ucenici în anul 1921 abia de 22 ucenici români, și și aceia la breslele de a doua mână, iar azi numărul elevilor români se urcă peste cifra de 600.

Ministerul de industrie și comerț, tot pe baza experiențelor văzute la Căminele de ucenici din Timișoara, îndrumă toate orașele din țară a înființa la fel Cămine de ucenici și rând pe rând s'au deschis Cămine de ucenici la Arad, Oradea-Mare, Cluj, București și Târgu-Mureș, iar nu de mult dl. Ministru al Justiției insușește de cele văzute în Timișoara, dă ființă Căminului de ucenici din Iași.

Nu s'au deschis Căminele cum susține autorul anonim, pentru plasarea unor directori, cari nici unui nu e rudă cu consilierii, sau cu primarul orașului, ci s'au pus în fruntea acestor cămine dascăli români,

Timișoara, la 21 August 1924.

directorul Căminului de ucenici din comuna al Ucenici, Ștefan Vulpes

O carte instructivă

„Povestea unui spirit” fantazie de Petru Zoțiu

Am luat această carte în mână cu neîncredere și răsfoind-o în pripă, ochii mi-au căzut pe fraze pline de înțeles mistic și totuși... neîncrederea mi-a rămas aceeași.

Trecuseră orele 11 din noapte (inceputul autoului) când și eu terminând de scris un articol de gazetă, deși nu simțeam obosit totuși somnul întârzie să-mi vină. Am stins lampa. Figuri fantastice începură să-mi fească pleoapele închise și aceste figuri se perindau ca pe pânza unui cinematograf, vizibilă numai cu ochii bine închisi, căci cum îi deschideam, totul dispărea ca de pe o scenă vrăjită și în întunerecul odăii o singură rază scăpată printre perdelele rămase întredeschise se odihnea liniștită de vrafal de cărți, rămas clac peste grămadă, în urma căutării unui volum.

Această rază de lună-părăndu-mi fluidul unui spirit rătăcit în camera mea, din cauza căruia — probabil — nu puteam adormi, legătura de idei se făcu pe nesimțite. Spirit, povestea unui spirit... ce dracu mai înseamnă și asta?!

După puțină gândire problema e rezolvată: spiritul care-și povestește viața în cartea dlui Zoțiu, rătăcise în camera mea și avea chef de vorbă, dar n'aveam eu — mai ales că's tare fricos!

Apind lampa cu teamă, raza de lună ofteață că i-am stricat odihna și caut cartea în grabă. Era tocmai deasupra vrafului de cărți rămase vrajste.

Incep. Primele pagini mă duc cu gândul la „Lumen” de Flamariu și-mi zic că d. Zoțiu este un plagiator ordinar... cu toate acestea citesc mai departe.

Pe la nu știu care pagină, îmi vine în minte o reminiscență din Anatole France și-mi zic că plagiatul este după cel din urmă. (Cu Flamariu era numai o coincidență a începutului povestirii).

După alte puțin pagini, constat că nici legătura cu Anatole France, nu trebuie luată în serios și pagini după pagini, mă confundă în gândul meu însumi și cartea mi-se pare destul de cunoscută, dar nu știu unde o mai citisem!

In fine o termin, răsuflu și-mi pare rău că nu mai am un bec electric, să-l pot aprinde și pe acela, deoarece mi-se părea că

aprinși de dragostea de neam, care vadă fericit, și stăpân pe averile țării nești. Sunt vechii dascăli români, ca timpul de asuprire și-au făcut datorând limba românească, iar azi cu ales vor da o educație curată românilor clase de mijloc, pe care n'au avem. Se silesc să dea noui îndrumători de țărani, arătându-le că numai lângă coarnele plugului se înalță și prin industrie și comerț.

In ce privește recrutarea elementelor minelor spre lămurirea publicului autorul anonim voia să-l seducă, că Căminurile de ucenici se primesc numai absolvenții VI clase primare, echivalență a două clase medii, deci nici decum nu sunt în cazuri excepționale absolvenți 4 clase primare, cum au de altfel minoritari, iar nu 5—6 clase de liceu ar fi o adevărată enormitate. Acesta mai fac încă 3 ani de școală de apoi iau parte la cursurile speciale de cari funcționează pe lângă școala de meserii, iau parte la cursurile școlii cămin. Afară de acea totuși sunt societăți de lectură a Căminelor școlii zilnic cărți bune românești, având săli de lectură și bibliotecă binețate. Credem și presupunem, că acest primesc o creștere cu mult mai bună unenicii neplasați în cămine, cari decât romani criminali ca Nick Kozlony.

După concepția dlui autor al articolului chestiune, elementul românesc și numai la sate, iar cei bogăți și articole cu rea tendință, să binevoie arăta căți români absolvenți a IV clase s'au angajat ca ucenici în așeză de libertate? Răspund eu scurt: nu. Romanizarea orașelor nu se face prin creșterea viitorilor proletari tuali, ce și prin creșterea a cât mai mamești, cari așezându-se în orașe mând familii românești vor schimba de azi al orașelor. Deviza noastră „Dacă vrei să-ți ferești neamul dă-i la meserii și comerț.”

In ce privește concepția Primăriei caut s'o iau eu în apărare, ea vorbește edificarea școlii Politehnice miei Comerciale, a teatrului și a muzeului culturale.

Domnule fost dascăl ridicat peste la rangul pe profesor, bagă sabia în căci cel ce se scapă sabia pentru a lori stituțiunile românești de sabie va po.

Timișoara, la 21 August 1924.

directorul Căminului de ucenici din comuna al Ucenici, Ștefan Vulpes

O carte instructivă

„Povestea unui spirit” fantazie de Petru Zoțiu

mii de umbre mișună tot mai aproape. Deschid fereastra și privesc în brohodită cu un vâl subțire de nori înbrohodită îmi pareă că și ea s'a pus în fantomă.

Gândul îmi fuge spre sferele eterului dlui Zoțiu și întâlnesc acolo figurile cu care stau de vorbă, cam tot în fel vorbește autorul cu spiritul prietenului de trei zile.

Și vorbind așa cu ei, cari acum se riseră în mine, simțeam că mă fac și că un altot dumezeesc începea colți în sânge. Inceț, inceț taceam și mi-a pierit și stângând din nou lampa încercat să închid ochii... nici o umbră uit pe vrafal de cărți, raza de lună cu totul.

Ani adormit liniștit, ca după o narcotică și a doua zi „Povestea unui spirit” a fost așezată cu toată cinstă dui cărților instructive.

Bandiții găinari atacă în

satului în timpul zilei

Halmagiu, 21 August

In ziua de 21 August pela orele 12, dim. un locutor din comuna Halmagiu când se afla în drum spre Casa Comunală fost atacat de cinci bandiți, din cel prin partea locului, despoindul de cel cu lei pe care îi avea asupra lui. Numitul tor a declarat că patru din cei cari atacat erau îmbrăcați în haine țărănești culoare închisă, iar unul în haine albe lucător de fabrică. Față de aceasta întorsătură a felului de a ataca acest mernici, ne face să credem că ordinul de către autorități, sau nu sunt respectați sau că se respectă în dorul leii, că putem închipui cum de au curajul așeză bedefi să pătrundă în inima satelor și poae pe trecători de tot avutul lor. Situație tristă, care nu mai poate fi

Un general italian despre Basarabia

D. general Bencivenga, deputat în parlamentul italian, a publicat de curând în ziarul „Il Giornale“ din Neapole următorul interesant articol:

După cum e cunoscut până la 1806 Basarabia făcea parte din Principatul Român al Moldovei autonome și tributară Turciei.

Pe timpul războaielor neapoleonene Rusia ajunsese în posesiunea Basarabiei de nord și în fine cu tratatul din Berlin 1878 — epilogul războiului turco-rus — Rusia își anexează toată Basarabia, dând în schimb României Dobrogea.

Rusia a încercat să rusifice Basarabia, dar n'a reușit; iar în 1917 cum a început în Rusia mișcarea de desăgare a imperiului ca o urmare a revoluției. Basarabia și-a proclamat întâi autonomia, apoi pe baza principiului autodeterminării popoarelor, și-a proclamat anexarea la România. Consiliul suprem al aliaților a recunoscut la 28 Aprilie 1920 această anexiune.

Basarabia are o valoare economică importantă și o populație de 68 la sută români.

Cu anexarea Basarabiei apoi România are dispune Rusia ca hotar Nistrul, râu cu mult mai larg și bogat în apă decât Prutul. Pe de altă parte Odesa ajunge astfel la bătaia tunurilor din România și expusă la ușoare atacuri aeriene.

Rusia nu vrea să recunoască actul de autodeterminare a Basarabiei, nici recunoașterea acestui act de consiliul Suprem al Antantei.

Conflictul ruso-român pune în mare incertitudine pe ceilalți doi membri ai Mi-

nei Antante: Cehoslovacia și Jugoslavia care nu se poate să nu simtă solidaritatea de rasă cu slavii din Rusia. Și la aceasta se mai adaugă și chestiunea prăzii de război relativă la Banat, între Jugoslavia și România, care a dat naștere la o serie de polemici între cele două țări.

Chestiunea Basarabiei ar trebui să reintre pe fereastra Dunării.

De această situație specială a României trebuie să se preocupe mai presus de toate Italia, care are cel mai mare interes ca România să-și poată îndeplini misiunea de a opri Rusiei drumul spre Mediterană iar pe de altă parte România constituie un element de echilibru în Balcani și cu deosebire un frâu pentru velleitățile imperialiste ale slavilor dela sud.

E adevărat că în timpurile din urmă oarecare neînțelegeri mai ales în chestiuni de interes economic au turburat încetiva orizontul bunelor raporturi între Italia și România; dar dacă vom să facem o politică realistă nu putem să ne desinteresăm de funcțiunea României, fie pe terenul conflictului de rase, fie pe cel imediat și concret al echilibrului balcanic.

Italia e interesată mai mult ca oricare altă putere din Antantă ca pacea din occident să se facă deodată cu cea din orient adică problema Ruhrului să se rezolve paralel cu a Dunării, prin urmare conflictul franco-german și cel ruso-român să găsească în aceleasi timp soluțiunea care să asigure Europei un period de pace, firește pe cât se poate de lung.

Gen. E. Bencivenga
Deputat în Parlament.

CRONICA ȘCOLARĂ

Școala de contabilitate și educație cooperatistă

În Arad funcționează de 3 ani școala de Contabilitate și Educație Cooperatistă, înființată de «Centra Băncilor Populare», pentru a pregăti contabili pentru băncile populare, cooperative de tot felul, federale precum și revizori contabili la federale pentru județele: Arad, Timiș, Caraș Severin, Bihor, Sălaj, Satu-Mare și Hunedoara. În aceasta școală se primesc elevi cari au absolvit cel puțin cursurile primare și cu etatea între 15—19 ani și dela 23 ani în sus. Sunt preferiți cei cu studii secundare. Elevii fac, conform regulamentului, 9 luni cursurile teoretice, apoi 6 luni praxă la o bancă populară, cooperativă sau federală, iar la urmă încă 2 luni cursuri de completare la școală, în urma cărora dau examenul pentru obținerea diplomei de contabili. Elevii stau în internat și plătesc la intrare suma de 100 lei taxa-inscriere. Pentru întreținerea în școală, pe timpul duratei cursurilor teoretice, elevii vor plăti suma de 5105 lei.

Suma aceasta se poate achita și astfel: 2993 lei în numerar și următoarele alimente: 100 kg. făină de pâine; 30 kg. făină nula; 100 kgr. cartofi; 5 kg. zahăr; 10 kg. ceapă; 10 kg. untură; 50 ouă; 10 kg. fasole; 10 kg. diferite zarzavaturi (morcovi, pătrunjel) și 4 kg. săpun de rufe. Se primesc și elevi externe cari plătesc 200 lei lunar. Costul întreținerii, fie în bani, fie în bani și alimente se achită înoldeana înainte

pe 3 luni. Totodată elevii vor aduce și următoarele, pentru folosința lor: O plapomă, perină și albiturile pentru pat, 3 rânduri de schimburi, un cuțit, o furculiță, o lingură, un pahar, 2 farfurii, de preferință de tablă, o ceașcă pentru ceai, o lăduță cu incuetoare pentru păstrat lenjeriile, îmbrăcăminte, cărțile și rechizitele trebuitoare. Cererile de înscriere, semnate de părintele candidatului (când nu este major) și de candidat când este major, se vor înainta școlii de Contabilitate și Educație Cooperatistă Arad, cel mai târziu până la 15 Septembrie a. c. Pe lângă cerere se vor alătura următoarele acte: 1. Actul de naștere. 2. Certificatul de studii ce le are. 3. Un certificat din partea primăriei, că are purtare bună. 4. Actul de vaccinare și eventual o recomandare dela o bancă populară.

Direcțiunea școlii va comunica data când să se prezinte candidatul la școală pentru a da examenul de admitere care constă din: O lucrare scrisă la limba română din care să se vadă, că elevul cunoaște și aplică regulile ortografice, modul cum scrie (caligrafia); o lucrare scrisă la aritmetică; (o problemă de greutatea celor ce se fac în școala primară); Un examen oral din: Cere și Aritmetică. Absolvenții cu diplomă ai acestui școli se bucură de reducerea stagiului militar, făcând armata numai un an.

Direcțiunea.

Dela liceul „Moise Nicoară“

Se aduce la cunoștință celor interesați, că petițiile pentru înscriere sau reinscriere la liceul Moise Nicoară din Arad trebuie înaintate Direcțiunii dela 1—14. Sept. Cererile înaintate după această dată nu se vor lua în considerare. Formularea se găsește în timpul înscrierii la portalul liceului.

Examenele de toate categoriile încep pe ziua de 15. Sept. Ordinea lor se va comunica ulterior.

Elevii cari n'au satisfăcut la examenul de

absolvire curs sup. sau inf., vor repeta examenul în întregime, fie că n'au satisfăcut la una sau mai multe probe. Aceste examene se vor ține deasemenea în intervalul de 15—21 Sept. c. Petițiile se vor înainta până la 14. Sept.

Diplomele de absolvire curs. Superior se pot ridica — numai personal — de către absolvenți în 23. și 25. August c. având să prezinte și o dovadă despre cetățenie dela Primăria comunală.

Economice.

Scumpirea continuă a traiului

D. Tancred Constantinescu ministru industriei și comerțului, ocupându-se de problema scumpirii traiului, a constatat următoarele:

„Principiul vaselor comunicante explică creșterea prețurilor în interior, căci noi nu trăim izolați. În țările cari ne înconjoară, scumpirea este mult mai mare. Comparând viața dela noi cu cea din alte țări, ea este cu mult mai eficientă. Costul alimentelor, a transporturilor, etc., sunt cu mult mai mici la noi, așa încât sub acest raport, situația noastră e bună.

Fatalmente însă, vom ajunge, cu timpul — orice măsuri ar lua guvernele, — la prețurile din țările înconjurătoare. Și dacă am lua dispozițiuni pentru a opri cu totul ori ce urcări, nu am contribui, de cele mai multe ori, decât la micșorarea producției și la ruina producătorilor.

Înțeleg însă în schimb, înfrânarea severă a oricărei încercări de speculă, de oarece comerțul trebuie să fie cinstit.

„Dar, dacă nu ne putem lupta contra faptelor cari fatal vor trebui să se întâmple, putem lua măsuri în schimb, ca tranziția să se facă pe nesimțite, încât scumpirea să aibă loc în același timp cu creșterea veniturilor fiecăruia. Iată pentruce, — cred că în loc de cuvintele: „măsuri contra scumpirii vieții“, se poate spune: „Infrânarea hotărâtă a speculei și tranziții lente de la o stare la alta, pe măsura creșterii veniturilor locuitorilor.“

Comercializarea întreprinderilor statului

Consiliul superior de control și îndrumare prevăzută în legea comercializării a fost convocat la ministerul de industrie și comerț pentru Miercuri viitoare 27 Septembrie a. c.

În această sedință va lua parte și d. ministru Tancred Constantinescu, împreună cu d. dr. N. Anghelescu secretar general.

În această prima sedință activă va avea loc un schimb general de vederi asupra modalităților de aplicare a regimului comercializării primelor grupe de întreprinderi aparținând statului, ale căror lucrări pregătitoare au și fost terminate.

Precum se știe printre acestea se enumeră: furnalele dela Hunedoara, minele de fer dela Cugir, minele de cărbuni dela Lonia, serviciile N. F. R., S. M. R., pescăriile statului, ș. a.

Importul cărnurilor în Austria și Cehoslovacia

În Austria importul cărnei este liber și scutit de taxe de import. Asupra valorii de factură se încasează impozitul pe cifra de afaceri de 5 la sută. Pentru salam, care are nevoie de permis special de import, se plătește 50.000 cor., la 100 kgr. taxă vamală iar impozitul de consumație este de 5 la sută asupra valorii.

Taxa de import pentru carnea proaspătă în Cehoslovacia 90 cor., ce la sută de kgr., plus 2 la sută impozitul de consumație, iar pentru cea sărată, afumată, etc., taxa de import la sută de kgr. este de 135 cor. ce la sută impozitul de consumație 2 la sută. Pentru salam, ca și pentru celelalte spețe de cărnărie, taxa de import este de 700 cor. ce la sută de kgr., plus o suprataxă de o jum. la sută pentru salam, taxa de consumație este de 2 la sută. Salam unguresc plătește o suprataxă de 5 la sută asupra valorii.

Prețul cărnei de porc în Cehoslovacia pentru porci polonezi, cor., ce gr. (greutate vie) 10, 85—11. Porci să-bești 11, 40—11 75 coroane ce la kgr. de viu. Carnea de porc indigenă a fost plătită zilele acestea cu 13—14 cor., ce la kgr. carnea de porc de proveniență ungară cu 13—15.50 cor., ce la gros. Pentru salam importul este prohibit.

Consumațiunea zahărului în lume

După expertii departamentului agriculturii al uniunii Statelor nord-americane, consumațiunea zahărului, azi, pe cap de locuitor, ar fi în Statele-Unite de 99 livre pe an, față de 10 livre cât era acum 100 de ani și de 89 livre cât era în 1913 și în 1914. Totul face să se credă — socotesc expertii — că consumațiunea în 1924 va depăși cu mult totalul de 100 livre pe cap de locuitor. Statele Unite ar fi țara care consumă cel mai mult pe cap de locuitor, cantitatea cea mai mare de zahăr.

În 1921—22, Anglia a consumat 70 livre pe cap de locuitor, în loc de 93, cât a consumat în 1913—14.

Consumațiunea în Rusia a scăzut dela 25 livre, cât era în 1913, la 5 livre în 1922. Franța a întrebuințat 35 livre pe cap de

locuitor în 1921—22, față de 44 livre, cât a consumat cu opt ani mai înainte.

Germania și Spania consumă mai mult zahăr decât înainte. Germania, care a întrebuințat 45 livre în 1913—14, a întrebuințat 54 în 1921—22, iar Spania a trecut dela 14 la 17 livre.

Italia nu cere decât 12 livre de locuitor pe an, Brazilia și Indiile britanice 20, Japonia și Formoza 15, China numai 5.

Argentina e printre țările mai consumatoare de zahăr cu 57 livre pe cap de locuitor.

După cum se vede e vorba numai de țările mari și trebuie să se ție seama că întrebuințarea cantitativă a zahărului e în raport și cu felul obicinuit de alimentare al populațiilor.

Târgul din Nijni-Novgorod

„Prager Presse“ publică o interesantă dare de seamă asupra bălciiului din Nijni-Novgorod, cel mai mare și mai vechiu din toată Rusia deschis anul acesta la 1 August.

Bălciiul, ale cărui începuturi se găsesc încă în sec. XVII, era o adevărată sărbătoare a comerțului rusesc. Aci se îngrămădeau mărfurile din toate ținuturile, se făcea schimbul dintre produsele Ucrainei și ale restului Rusiei. Târgul era vizitat și de mulți străini.

Bălciiul, urmând soarta întregului comerț, a suferit enorm sub regimul sovietic. Anul acesta se ține pentru a treia oară, în progres enorm față de anii trecuți. Participă 111 întreprinderi de Stat, 21 cooperative și peste 100 firme particulare. Șaptezeci din întreprinderile acestea sunt din republicile marginase.

Transportul butoalelor pline

Direcțiunea căilor ferate aduce la cunoștință celor interesați că butoalele pline cu vin, alcool, etc., care se încarcă în vagoane de calea ferată fără a se percepe vre-o taxă.

Reduceri de CFR. pentru vizitatorii târgului din Bratislava

Vizitatorilor târgului de mostre din Bratislava (Cehoslovacia), care are loc între 2 August și 2 Septembrie li se va acorda o reducere de 50 la sută pe linia c. f. r. numai la înapoiere, în care scop stațiunile din întreaga țară vor pune vizitatorilor legitimații cari se întorc dela acest târg din jumătăți de bilete pe perioada de timp dela 28 August la 4 Septembrie inclusiv.

—OO—

Devizele și va

Rador, 21 August.

Zürich: Deschiderea:

Berlin: 126.50 —

Amsterdam: 206.37.50 —

New-York: 532.75 —

Londra: 2388 —

Paris: 2862.50 —

Milano: 2340 —

Praga: 1602.50 —

Budapesta: 69.50 —

Belgrad: 655 —

București: 240 —

Varșovia: 103 —

Viena: 75 —

București închiderea: Paris 12989, Berlin—, Newyork 216—, Zurich 4125, Viena 31—, Praga —

Valute: Napoleon 805, Marca 150, lira turcească 110, font englez 1225, franc elvețian 415, drachma 380, dinar 260, dolar 217, austriacă 32 50, coroana maghiară col 638, Marca polonă 41—

Cronica spor

Serbările dela O

Ni se telegrafiază din Oradea: Orasul e în preajma marilor sărbători. M. Sa Regele la desvătura Sale statui, cu care ocazie se va și terenul sportiv al clubului, numele A. Sale principelui Carol a fost edificat de societățile sportive „horul“ și NAC. Și-a anunțat serbările inangurale și prințul gramul serbărilor se va publica

Clubul Athletic al Minelor din Petroșeni a fuzionat cu Clubul Vulcan, din Vulcan sub denumirea Athletic al Minelor Petroșeni (Căminul de formare va lua parte la campionatul de toamnă și la toate amicale.

Dela Redac

D. M. Ziarul nostru se fereste de certurile, discuțiile și preocupările din confesional. Credem, că a ținu de asemenea natură înseamnă armonia ce trebuie să stăpânească mult decât oricând pe toți cele mai bune sentimente vă trimite rânduri.

Tipografia „Aradu

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P.
ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)